

Hemmeligheten om kampen om Norge i 1940.

Mens våre hjemlige organer tviholder på påstanden om at Tysklands angrep på Norge i 1940 var en forbrytelse som ikke kan tilgis, kommer der fra England konkrete fakta som klarlegger sannheten om de krigførendes kamp om Norge i 1939/1940.

Lord Hankey (medlem av det engelske krigskabinett i 1941) har nylig skrevet en bok som heter: "Political Trials and Errors". I denne bok kritiserer forfatteren sterkt forfølgelsen av politiske motstandere og påviser at det var England som først tok opp tanken om et angrep på Norge i september 1939.

Kaptein B. H. Liddel Hart har i det engelske magasin "John Bull" den 8. april 1950 skrevet en interessant artikkel om "Hemmeligheten om angrepet på Norge". Kaptein Liddel Hart er en av Englands framste militæreksperter og også han slår fast at det var England som først besluttet et angrep på Norge for å hindre malmtilførselen fra Narvik til Tyskland.

- - - - - med

Utdrag av Lord Hankeys bok/kommentarer:

Den 19. september 1939 ble der holdt et møte i London og etter den forhandlingsprotokoll som ble oppsatt, framgår det at Churchill - etter å ha konferert med det engelske krigskabinett og den kommanderende general - framholdt viktigheten av å få stoppet malmtilførselen fra Narvik, og at det var nødvendig å planlegge hvorledes dette skulle gjøres. (Se side 72-73).

Den 29. september 1939 tok Churchill den samme sak opp på nytt og han ga "Assistent Chief of the Naval Staff" ordre om å planlegge et angrep på Norge. Churchill meddelte samtidig til sin regjering at det ville være nødvendig å krenke den norske nøytralitet i løpet av vinteren. (Side 73).

Lord Hankey slår fast at de her nevnte protokoller med tydelighet viser at den engelske regjering hadde planlagt angrepet på Norge 14 dager før Hitler begynte å tenke på det samme. (S.73).

Både Lord Hankey og kaptein Liddel Hart opplyser at Hitler helt til ut i 1940 var av den oppfatning at Tyskland hadde den største interesse av at Norge forble nøytralt. Det var "Altmark" affæren som tente lunten.

Den 16. desember 1939 framholdt Churchill i krigskabinetet, at angrepet på Norge måtte bli å betrakte som en av krigens viktigste offensive planer. Likeså uttalte han at de allierte hadde mere å vinne enn Tyskland, om tyskerne angrep Skandinaviens. (Side 75.)

Den 5. februar 1940 ble der holdt et stort krigsråd i Paris. Tilstede var bl.a. Chamberlain, Lord Halifax og Churchill. Lord Hankey opplyser (side 76) at der ble vedtatt en plan for et angrep på Norge med 3 eller 4 divisjoner for å tvinge Norge og Sverige til å gi tillatelse til gjennomgang av allierte tropper til Finnland og for å bemektige seg malmgrubene i Gällivare.

På side 77 i sin bok sier Lord Hankey at det av vitneprovne i Nürnberg synes å framgå at Hitler hadde fått vite de alliertes plan om angrepet på Norge, vedtatt i Paris den 5.februar 1940.

Lord Hankey finner det derfor opprørende at tyske militære og statsmenn er blitt dømt og henrettet p.g.a. overfallet på Norge, når det er klarlagt at det var de allierte som først (19/9-39) tok opp tanken om et slikt overfall.

Lord Hankey sier på side 71 at den engelske tanke om å hindre malmtilførselen fra Narvik, som var planlagt i krigens første dage ("very early in the war") gjennom et angrep på Norge - var å betrakte som et kvelertak på Tyskland.

Tyskerne var derfor tvunget til å gå til motaksjon for ikke å bli kvalt. Tyskland sto også på Folkerettens grunn da det ble klart at Norge ikke ønsket - eller ^{ikke} kunne - forsvare sin nøytralitet (Altmark-affæren).

Lord Hankey sier på side 63 at Tyskland tidlig i 1939 hadde meddelt den norske regjering at hvis noen krenket den norske nøytralitet, ville Tyskland se seg tvunget til å ta motforholdsregler.

England måtte derfor være fullt klar over at Tyskland ville komme til å angripe Norge etter Altmark-affæren, men som før nevnt var Churchill av den oppfatning at det ville være en fordel for de allierte å få trukket Norge inn i krigen. (Se side 61).

Lord Hankey bruker så sterke ord som at "hårene kan reise seg" ved tanken på den urettferdighet som er begått i Nürnberg. De tiltalte fikk ikke anledning til å framlegge beviser for at det var England som først hadde planlagt og truet med en aggressiv politikk mot Norge. (Side 61).

Det rette hadde vært å dømme de engelske statsmenn for denne forbrytelse.

Tysklands motaksjon var rett og slett en defensiv krigsoperasjon.

Lord Hankey forela den 23. juni 1949 for "House of Lords" de dokumenter som beviste at England var den første som hadde tatt opp planen om et angrep på Norge. (Side 64).

Lord Henderson - undersekretær for utenrikske anliggender - måtte bekrefte at ingen av disse dokumenter som Lord Hankey henviste til var blitt forelagt for domstolen i Nürnberg. Lord Hankey sier (side 61) at hadde dommerne i Nürnberg fått rede på det faktiske forhold, så ville dommene blitt helt anderledes.

Det kapitel i Lord Hankeys bok som omhandler Nürnberg-domstolen slutter således (side 69):

Det er nå gått 4 år etter at krigen sluttet og det må nå være på tide å holde opp med rettssaker vedrørende politiske forbrytelser og avstraffelse av krigsforbrytere. Det må nå bli et alminnelig amnesti. "Hevnen hører meg til" sier Herren. La det være nok. Det er ikke gjennom frykt og trusler vi kan komme fram til en harmonisk verden, men det er gjennom nestekjærlighet.

Lord Hankey henviser på side 72 til hva som hendte under forrige verdenskrig. Dengang var det også tanken å angripe Norge. Det ble holdt krigsråd ombord i "Queen Elisabeth" i august 1918. Lord Beatty uttalte da, at det ville være usmakelig for de engelske marineoffiserer å angripe og knekke et lite land som Norge. Videre sa han at nordmennene etter all sannsynlighet ville gjøre motstand, og det ville komme til å flyte blod. Et slikt angrep ville, mente Lord Beatty, være en forbrytelse like stor som de tyskerne hadde øvet under krigen.

Slik var den engelske oppfatning i 1918. Den 16/12-1940 uttalte Churchill i det engelske krigskabinett at "den endelige domstol er vår egen samvittighet" (side 75).

Han mente selvsagt at England skulle døyve sin slette samvittighet ved å la engelske domstole gi avlad for det som Lord Beatty i 1918 mente var en forbrytelse.

Når en erindrer de stolte ord om at England er forsvarer for de små nasjoner, så kommer disse hykleriske ord i den rette belysning gjennom Churchills motiver, som gikk ut på at han ikke kunne sitte å se på at de små nasjoner skulle stå hindrende i veien for utfoldelse av de alliertes krigsplaner.

Kapitlet om Norge slutter Lord Hankey med følgende:

"Sett at Tyskland hadde vunnet krigen - og satt opp en domstol for å straffe sine fiender - på samme måte som i Nürnberg. Kan noen da være i tvil om resultatet - når det gjelder angrepet på Norge? Alle Churchills uttalelser om at et angrep på Norge måtte sees som en hovedoppgave i de alliertes krigsførsel, ville da ha blitt slått stort opp. De alliertes beslutninger og iverksatte operasjoner ville blitt betraktet som en aggressiv krigsakt og medlem-

- 4 -

mer av den engelske regjering, generalstabene, plankomiteene, admiraler, generaler og luftmarskalkene, ville - som i Nürnberg - blitt tiltalt, dømt og henrettet.

Hvorledes ville en slik dom ha virket på det engelske folk (når det gjaldt dets egne menn) og på etterverdenen? Politikk og rettsoppgjør går ikke sammen. Det er et alvorlig misgrep for hvilket vi alle kommer til å betale dyrt i framtiden. Vi venter på en fred, som dog ikke kan oppstå gjennom hevn. Det er retten som må skape freden."

Disse vektige ord burde de norske myndigheter ta seg ad notam.

- - - - -

Våre egne myndigheters disposisjoner i 1939/1940 kommer i et merkelig lys etter det som nå foreligger. Spørsmålet må uvegerlig bli dette: har de høyeste norske myndigheter hatt kjenskap til de engelske planer - i 1939 og våren 1940 - og er det derfor at det ikke ble mobilisert og miner ikke ble lagt ut i våre fjorde. Hvorledes kan en ellers forklare den forferdelige likegyldighet overfor truslene om angrep og motangrep som vi var varslet om, helt siden september 1939?

- - - - -

For ytterligere å belyse det engelske planlagte angrep på Norge gjengis i det følgende kaptein Liddel Harts artikkel i "John Bull" den 8. april 1950 - i oversettelse:

Hemmeligheten om angrepet på Norge.

Av Captain B.H.Liddel Hart.

Oversatt fra det engelske tidsskrift:

"John Bull" av 8/4-1950.

I disse artikler belyser en fremragende britisk militæreksperter de viktigste episoder av krigen. Her kaster han nytt lys over ett merkelig felttog som slo feil.

Den mest overraskende av alle oppdagelser etter krigen omkring foretagendet i Skandinavia, som endte den såkalte telefonkrig ("phoney war") var den kjennsgjerning at Hitler trass i all sin skruppelløshet ville ha foretrukket å holde Norge nøytralt, og at han ikke hadde planlagt noen invasjon der, helt til han ble provosert til å gjøre det p.g.a. de håndgripelige tegn på at de allierte holdt på å planlegge et fiendtlig foretagende i dette avsnitt.

De engelske morgenavisene bragte den 9. april 1940 nyheten om at britiske og franske sjøstridskrefter var gått inn i norske farvann dagen i forveien og la ut miner der, for å blokere hele skipstrafikken til Tyskland. Lykkønskende kommentarer til dette initiativ var blandet med forsvarsargumenter for denne krenkelse av Norges nøytralitet.

Men kringkastingen stillet avisene i skyggen denne morgen, for den bragte den mye mer oppskakende nyhet at tyske stridskrefter holdt på å gå i land på en rekke steder langs den norske kyst, og også hadde marsjert inn i Danmark. Før dagen var slutt ble det klart at tyskerne hadde hørtatt Norges hovedstad, Oslo, og alle viktigere havnebyer, Narvik innbefattet. Hvert eneste av deres samtidige angrep fra sjøen var gjennomført med hell.

Det er besnærende å skissere begivenhetenes rekkefølge bak scenene på begge sider - skjønt det er tragisk og forferdende å se hvordan voldsomt angrepslystne statsmenn innvirker på hverandre og framkaller uunngåelige utbrudd som bringer ødeleggelse over masser av fredelige og sindige folk.

Det første klare skritt var på alliert side, da Winston Churchill (som det står i hans Memoirer) påtvang regjeringen planen om å legge ut miner "i norske territorialfarvann", og således "stoppe den norske transport av svensk jernmalm fra Narvik" til Tyskland. Han beviste at et sådant skritt ville være av "største viktighet for å skade fiendens krigsindustri".

Churchills ensomme stemme.

Det britiske utenriksdepartementet forsøkte imidlertid å gjøre en tilbakeholdende innflytelse gjeldende, og klarla for regjeringen innvendingene mot krenkelse av Norges nøytralitet. Churchill som dengang var First Lord of Admiralty, fastslår be-
drøvet: "Argumentene om nøytraliteten var vektige, og jeg kunne ikke drive mitt syn igjennom. Jeg fortsatte å forfekte mitt standpunkt med alle midler og ved enhver anledning.

Det ble et diskusjonsobjekt i stadig større kretser, og argumenter til dets fordel ble endog drøftet i pressen. Dette var nettopp veien til å vekke angst i Tyskland og tilvirke motforholdsregler.

På tysk side hendte det første av betydning slik som det framgikk av de erobrede opptegnelser, tidlig i oktober måned, da storadmiral Raeder uttrykte sin frykt for at nordmennene ville åpne sine havner for britene, og framla for Hitler hvilke strategiske skader en britisk okkupasjon kunne medføre. Han pekte også på at det ville være fordelaktig for den tyske u-båtskrig å "få støttepunkter på den norske kyst, f.eks. i Trondheim, ved hjelp av press fra Russland. Men Hitler la forslaget på hyllen. Hans tanker var innstillet på planer om et angrep i vest for å tvinge Frankrike til å slutte fred, og han ønsket ikke å bli trukket inn i noen uvedkommende operasjoner eller spredning av kreftene.

En ny og meget sterkere tilskynnelse for begge parter oppsto som følge av den russiske invasjon i Finnland i slutten av november (1939). Det russiske angrep framkalte sterk rørelse og avsky i Storbritannia og et brennende ønske om å hjelpe Finnland med å yte motstand. På samme tid så Churchill i dette en ny mulighet for et støt mot Tysklands flanke, under påskudd av å hjelpe Finnland. I sin egen beretning sier han: "Jeg ønsket denne nye og gunstige bris velkommen som et middel til å åpne en større strategisk fordel ved å sette en stopper for de livsviktige jernmalmforsyninger til Tyskland".

I en note av 16. desember stilte han opp alle sine argumenter til dette skritt som han beskrev som "en større offensivoperasjon". Han vedkjente seg at dette sannsynligvis ville bevirke at en drev tyskerne til invasjon i Skandinavia, men han hevdet: "Vi har mer å vinne enn å tape ved et tysk angrep på Norge og Sverige".

De fleste i regjeringen hadde imidlertid fremdeles skrupler (qualms) ved en krenkelse av Norges nøytralitet. Trass i Churchills mektige tale holdt de seg tilbake fra en godkjennelse av en øyeblikkelig gjennomføring av hans projekt. Men de bemyndiget generalstaben til å "planlegge en landsetting av en styrke i Narvik" - endepunktet av jernbanen som fører til jernmalmleiene ved Gällivare i Sverige - og derfra til Finnland.

Mens hjelp til Finnland var det synlige formål for en sådan ekspedisjon, ville det egentlige og vesentlige formål som lå bak, å få herredømmet over de svenske jernmalmleier.

Da Quisling møtte Hitler.

Samme måned kom en viktig og illevarslede besøkende fra Norge til Berlin. Det var Vidkun Quisling, tidligere forsvarsminister, som sto i spissen for et litet nazistisk parti som sympatiserte sterkt med Tyskland.

Han møtte admiral Raeder ved sin ankomst, og innprentet ham den fare at britene snart ville okkupere Norge. Han ba om penger og hemmelig (undergrunn) hjelp for sine egne planer om å organisere et kup for å styrte den daværende norske regjering.

Raeder overtalte Hitler til å møte Quisling personlig, og de møttes den 16. og 18. desember. Opptegnelsene av deres samtaler viser at Hitler sa han "ville foretrekke at Norge såvel som resten av Skandinavia ble fullstendig nøytral", da han ikke ønsket "å utvide krigsskueplassen". Men "hvis fienden traff foranstaltninger til å spre krigen, ville han ta skritt for å gardere seg mot trusselen".

Imidlertid ble det lovet Quisling understøttelse, og det ble forsikret ham at problemet om å understøtte ham militært, ville bli tatt under overveielse.

Uansett dette viser krigsdagbøkene til det tyske admiraltet den 13. januar, altså en måned senere, at en fremdeles var av den mening at "den heldigste løsning ville være opprettholdelsen av Norges nøytralitet".

Den 15. januar sendte general Gamelin, den franske øverstkommanderende, en note til statsminister Daladier om nødvendigheten av å skape en ny krigsskueplass i Skandinavia, og i den var det altfor mange åpne antydninger om en alliert aksjon.

Den 27. januar ble Hitler foranlediget til å gi ordrer til sine militære rådgivere til å forberede omfattende planer til en invasjon i Norge, hvis det var nødvendig. Spesialstaben som ble dannet for dette formål, trådte sammen første gang 5. februar.

Den dag møttes det allierte øverste krigsråd i Paris og Chamberlain tok Churchill med. På dette møte ble det vedtatt planer om å holde to britiske divisjoner og en litt mindre fransk kontingent beredt som "en hjelp til Finnland". Men den britiske statsminister understreket vanskelighetene med en landgang ved Petsamo, og fordelene ved en landgang ved Narvik - spesielt "for å få kontroll over Gølliværes malmfeltet". De britiske argumenter seiret, og det ble ordnet slik at styrken skulle seile tidlig i mars.

En skjebnesvanger begivenhet inntraff den 16. februar. Et tysk skip "ALTMARK", som førte med seg britiske krigsfanger tilbake fra Søratlanten, ble jaget av våre destroyere og søkte tilflukt i en norsk fjord. Churchill sendte en direkte ordre til kaptein Vian på H.M.S. "COSSACK" til å støte fram i norske farvann, entre "ALTMARK" og befri fangene. To norske kanonbåter var på skueplassen, men de ble skremt, og den derpå følgende protest fra den norske regjering, i anledning av at man hadde trengt inn i deres farvann, ble avvist.

Hitler på den andre siden, betraktet protesten bare som en gestus for å narre ham, og var overbevist om at den norske regjering var Englands villige medskyldige. I følge de tyske admiraler ble "ALTMARK"-affæren for å stemme Hitler for en invasjon i Norge. Det var gnisten i kruttønna.

Den 1. mars ga Hitler sine direktiver for invasjonen. Men enda var det ikke definitivt besluttet å slå til. Opptegnelsene av Ræders samtaler med Hitler viser at han fremdeles plagdes av sin overbevisning om at "opprettholdelsen av Norges nøytralitet er det beste" for Tyskland, og på den annen side av sin frykt for en truende britisk landgang der.

Oppfanget kringkastingsbudskap.

Den følgende uke ble angsten på tysk side mer febrilsk. Den 13. ble det meldt at britiske u-båter ble trukket sammen ved sydkysten av Norge. Den 14. oppfanget tyskerne en radiomelding hvorved allierte transportere ble beordret til å holde seg klar til avreisen. Den 15. kom tallrike franske offiserer til Bergen. Tyskerne hadde en følelse av at man sikkert kom dem i forkjøpet, da deres egne ekspedisjonstropper ennå ikke var ferdige.

x) avgjørende

Hvordan gikk det egentlig for seg på alliert side? Den 21. februar slo Daladier til lyd for at "ALTMARK" affæren skulle brukes som påskudd for den "øyeblikkelige bemektigelse" av de norske havner "ved å slå plutselig til". Daladier argumenterte: "Det vil bli desto lettere å rettferdiggjøre det overfor verdensopinionen, jo hurtigere operasjonen gjennomføres, og jo bedre vår propaganda er i stand til å utnytte erindringen om Norges forviklinger i anledning angrepet på "ALTMARK". (Daladier's måte å snakke på var bemerkelsesverdig lik Hitlers på den andre siden).

På møtet i krigskabinettet den 8. mars ga Churchill en dristig plan om å landsette styrker ved Narvik og - etter prinsippet "å vise sin styrke for å unngå å bruke den". På et følgende møte, den 12., "besluttet kabinettet å få nytt liv i planene" til en landgang ved Trondheim/Stavanger og Bergen, likeså vel som ved Narvik.

Det er vanskelig å forstå hvordan den britiske og den franske regjering var dristig nok til å ta planleggelsen og gjennomføringen av angrepet på Norge med iblandt anklagene i Nürnberg-prosessen - fordi i dette tilfelle ihvertfall, var de langt fra å ha et rent rulleblad.

Planene ble veltet over ende ved Finnlands militære sammenbrudd og kapitulasjon overfor Russland den 13. mars, som berøvet de allierte deres primære påskudd for å gå inn i Norge. Som første reaksjon på denne kolde dusj ble to divisjoner som hadde vært bestemt for styrken til Norge, sendt til Frankrike; det som svarte til en divisjon, forble disponibelt.

En annen konsekvens var at Daladier måtte gå av og ble erstattet med Reynard som kom til makten som følge av det plutselige krav om en mer offensiv politikk og hurtigere handling. Reynard reiste til London for å møte det øverste krigsråd den 28 mars, bestemt på å gå inn for en øyeblikkelig gjennomføring av det norske prosjekt.

Chamberlain ble vanskelig.

Men der behøvdes ikke noe press nå, fordi, som Churchill har fortalt, Chamberlain var blitt "meget tilbøyelig til en aggressiv aksjon av en eller annen art på denne skueplass". Idet han åpnet rådsmøtet argumenterte han ikke bare sterkt for en aksjon i Norge, men anbefalte også sterkt vedtaket av Churchills annet yndlingsprosjekt, å slippe en uavbrutt strøm av miner fra luften ned i Rhinen og andre elver i Tyskland.

Det ble bestemt at mineleggingen av norske farvann skulle bli gjennomført 5. april, og han kom tilbake til landsettingen av tropper ved Narvik/Trondheim/Bergen og Stavanger. Den første troppekontingent skulle reise til Narvik den 8. Men da oppsto en ny utsettelse:

Den franske krigskomite ville ikke gå med på å slippe ned miner i Rhinen, fordi det ville medføre tyske repressalier "som ville falle tilbake på Frankrike". Chamberlain fikk imidlertid ordnet det således at Churchill reiste over til Paris den 4. for å gjøre nye anstrengelser - som ikke førte fram - for å overtale franskmennene til å godta hans plan med Rhinen.

Dette hadde tilfølge en kort utsettelse av "Wilfred", den norske plan. Det er merkelig at Churchill innvilget i dette for dagen i forveien var der under møtet i krigsrådet blitt lagt fram rapporter fra krigsdepartementet og utenriksdepartementet, hvor det sto at store mengder av tyske skip med tropper ombord var konsentrert i havnene som lå nærmest Norge.

Starten av den norske operasjon ble utsatt i 3 dager, til den 8. Denne ytterligere forsinkelse viste seg å være skjebnesvanger for dens utsikter til suksess. Den satte tyskerne istand til å komme inn i Norge akkurat foran de allierte.

I de mørke morgentimer den 9. april ankom fortropper av de tyske styrker, for det meste i krigsskip, til hovedhavnene i Norge - fra Oslo helt opp til Narvik - og tok dem uten vanskelighet. Deres kommandanter meddelte de lokale myndigheter at de var kommet for å ta Norge under tysk beskyttelse mot en alliert invasjon som var forestående - en påstand som den allierte talsmann prompte benektet og fortsatte med å benekte.

For nå å komme til forløpet av felttoget: en overraskende avsløring er det lille antall av den tyske styrke som tok hovedstaden og de viktigste havnebyer i Norge ved åpningskupet. Den besto av 7 kryssere, 14 destroyere og et antall hjelpeskip og ca. 10.000 mann - de framskutte deler av tre divisjoner som ble brukt til invasjonen.

Ikke noe sted ble den første landgang foretatt med mer enn 2000 mann. En fallskjerm bataljon ble også brukt, for å ta flyplassene ved Oslo og Stavanger. Dette var første gang at fallskjerm tropper ble brukt i krig, og de viste seg å være meget verdifulle. Men den mest avgjørende faktor ved den tyske suksess var luftstyrkene. De skremte folkene i Norge i første omgang og vanskelig gjorde mottrekk for de allierte.

Konsentrert om jakten.

Hvordan var det at de britiske sjøstyrker ikke greide å avskjære og oppholde de meget svakere tyske sjøstyrker som bragte invasjonsavdelingene?

Den 7. april om aftenen, oppdaget faktisk britiske fly "sterke tyske sjøstridskrefter som beveget seg hurtig nordover" tvers over enden av Skagerak, mot den norske kyst. Den britiske flåte seilte straks fra Scapa, men det så ut til at både admiralitetet og admiralene var opptatt av den tanken å fange de tyske slagkryssere. De hadde en tendens til å miste den mulighet av syne at fienden hadde til hensikt å gå mot land, og mistet sjangsen til å oppsnappe de mindre krigsskip som førte mannskapene med seg.

Siden vi hadde en ekspedisjonsstyrke som allerede var innskipet og ferdig til å seile, hvorfor var vi så sene til å landsette den og kaste ut de tyske avdelinger før de fikk tid til å få de norske havner fast i sin hånd?. Hovedgrunnen til dette ligger i svaret på det forangående spørsmål.

Da admiralitetet hørte at de tyske slagkryssere var blitt bemerket, ga den ordre til kryssereskadren i Rosyth om å sette sine scldater i land, endog uten deres utstyr, og slutte seg til flåten tilsies. Liknende ordrer ble sendt til skipene i Clyde som var full-lastet med tropper.

Ved en mer prompt og besluttet handling fra vår side kunne en ha gjenvunnet to av nøkkelpunktene i Norge, som tyskerne tok ved invasjonen om morgenen den 9. april. For på den tid de landet, var den britiske hovedflåten under admiral Forbes utenfor Bergen, og han tenkte på å sende en styrke inn for å angripe de tyske skip der.

Admiralitetet var enig i det og foreslo at et liknende angrep skulle bli gjort ved Trondheim. Senere ble det imidlertid besluttet å utsette angrepet i Trondheim til de tyske slagkryssere ble trukket bort.

Imidlertid satte en styrke på 4 kryssere og 7 destroyere kursen mot Bergen, men da luftvåpenet meldte at der var to tyske kryssere der istedenfor én, som tidligere meldt, ble admiralitetet overveldet av forsiktighet og annullerte angrepet.

Bare u - båter.

Når så tyskerne engang hadde opprettet en garnison i Norge, ville den beste vei til å oppløse den ha vært å avskjære dem fra forsyningene og forsterkningene. Dette kunne bare ha vært gjort ved å stenge av passasjen over Skagerrak mellom Danmark og Norge. Men det ble snart klart at admiralitetet ikke var villig til å sende noe som helst annet unntagen ubåter til Skagerrak, av frykt for et tysk luftangrep.

En slik forsiktighet avslørte at luftvåpenet virkelig hadde makt over sjøstridskrefter, en forsiktighet som admiralitetet aldri hadde lagt for dagen før krigen. Men det kastet et dårlig lys over Churchills mening om å søke å spre krigen til Skandinavia - for, hvis ikke veien til forsterkningene for tyskerne kunne bli effektivt blokkert, kunne intet hindre dem i å bygge opp sin styrke i Sør-Norge, og de var på vei til å vinne stadig større fordele.

Det viste seg fremdeles å være en sjangse til å bevare den midterste del av Norge, hvis de to lange fjellkjeder som går fra Oslo nordover ble holdt fast, og den lille tyske styrke i Trondheim ble hurtig overmannet. Britiske anstrengelser ble så gjort til dette formål. En uke etter det tyske kup, ble det foretatt britiske landinger nord og sør for Trondheim, i Namsos og Åndalsnes, som en innledning til det direkte hovedangrepet på Trondheim.

Men en merkelig kjede av uhell fulgte etter vedtaket.

General Hotblack, en dyktig soldat med gode ideer, ble utpekt til kommandant, men etter at han hadde fått ordren om sin oppgave, forlot han Admiralitetet ved midnatt, for å gå tilbake til sin klubb, og noen timer senere ble han funnet bevisstløs på trappen hos Hertugen av York, idet han tilsynelatende har fått et plutselig anfall. En etterfølger ble utpekt, og han reiste neste dag med fly til Scapa, men flyet støttest plutselig ned da det fløy rundt flyplassen der.

Imidlertid skjedde der en plutselig forandring med generalstabens og admiralitetets synsmåte. Den 17. hadde de godkjent Trondheimplanen, men den neste dag svingte den over til det motsatte. De anbefalte nå istedet at de landsatte tropper i Namsos og Åndalsnes skulle forsterkes og utvikles til en linjetang mot Trondheim.

På papiret så utsiktene bra ut, for der var mindre enn 2000 mann tyskere i dette område. Bvrimot de allierte landsatte 13.000. Men avstanden som skulle dekke var stor, snøen gjorde operasjonene vanskelige, og det viste seg at de allierte tropper var meget mindre i stand til å overvinne vanskelighetene. Framstøtet fra Åndalsnes - istedenfor å greie å svinge nordover mot Trondheim, ble snart til en defensiv aksjon mot tyske tropper som støtte fra Oslo opp gjennom Gudbrandsdalen og feiet de norske til side.

En generals ytterste forsiktighet.

Da de allierte tropper ble ille medtatt ifølge luftangrepene, og selv manglet hjelp fra luftvåpenet, anbefalte de lokale kommanderende evakuering. Gjeninnskipningen av de to styrker var ferdig 1. og 2. mai - og man overlot således kontrollen både over Sør-Norge og den midterste del av Norge til tyskerne.

De allierte konsentrerte seg nå om å vinne Narvik, men general Mackesy's ytterste forsiktighet hindret et hvert raskt angrep - til tross for inntrengende henstillinger fra admiral Lord Cork, som var stillet i spissen for de kombinerte styrker i dette avsnitt. Endog da landsutrykningen var blitt øket til 20.000 mann, var deres framrykning langsom.

På den andre siden greide 2000 mann sovjetiske alpejegere, forsterket med likeså mange matroser fra de tyske destroyere, å utnytte best mulig landets defensive fordelene. Først den 27. mai ble de drevet ut av byen Narvik.

På denne tid hadde den tyske offensiv i Vest gjort et dypt innhugg i Frankrike som var på nippet til sammenbruddet. Så ble de allierte styrker evakuert i Narvik den 7. juni.

De allierte hadde lagt en utvælig angrepsplan for dagen for hele det skandinaviske saksmål, parret med manglende tidssans, med det resultat at folk i Skandinavia unødig ble ført ut i elendighet.

Hitler derimot hadde, for en gangs skyld, i det lengste vist sin uvilje mot å slå til, men da han endelig bestemte seg for å komme de vestlige styrker i forkjøpet, kastet han ikke bort mer tid - og hans utvalgte styrker opererte med en hertighet og dristighet som langt oppveiet deres antall under den vanskelige ekspedisjon.

- 12 -

I sin for annevnte artikkel har kaptein Liddel Har t henvist til "the phoney war" (telefonkrigen) i 1939/1940. Det vare denne telefonkrig mellom utenriksdepartementet i London og utenriksdepartementet i Berlin, som oberstløytnant J. Creagh Scott omtalte i sin tale den 11.8. 1947 i rådhuset i Chelsea London. Denne tale er gjengitt i det engelske magasinet "Tomorrow" i 1947 - nr 6.

Creagh Scott uttalte følgende :

"Under hele telefonkrigen 1939/40 ble det ført vidtløftige forhandlinger mellom det britiske utenriksdepartement og det tyske utenriksdepartementet, hvorunder vi (England) tilbød oss å blåse av krigen, hvis Tyskland ville gå med på å vende tilbake til gullstandarden

Så fulgte Atlantic Charter møtet, som ble overvært av Mr. Montague Norman (chefen for Englands Bank), hvorunder Mr. Churchill forpliktet dette landet til en gullstandard, når Hitler var slått.

Creagh Scott støttet seg til en beretning offentliggjort i juli 1947 i "Members Bulletin" av en finansreformist.

I 1939-1940 var det mange som ikke forsto hvorfor det ikke ble løst skudd på vestfronten.

Her har vi altså løsningen : de stridende parter forsøkte den hele tid å komme til en minnelig overenskomst. Men det var ikke spørsmålet om noe hensyn til POLEN eller de små staters interesser, NEI det var kun et krav om at Tyskland ikke måtte frigjøre seg fra gullet.

Hvis den finanspolitikk - som Schacht hadde benyttet for å bringe Tyskland på fote - skulle ha smittet de øvrige europeiske stater, hva skulle så England gjøre med den inntektsbringende drift i gullminene. Disse beskjefter henimot 100.000 mann, som svetter og sliter for en minimal dag-løn - ned til 3000 meter under jorden for å grave fram gull? Hva skulle så U.S.A. gjøre med sin enorme gullbeholdning, som er gravet ned i festningen "Fort Knox" ?

Tror noen at verden var blitt fattigere om hele U.S.A.'s store gullbeholdning var forsvunnet - f.eks under et jordskjelv ?

Det er en forferdelig tanke at den siste forferdelige krig måtte gå sin gang fordi ingen måtte tre ut av "dansen omkring gullkalven". Som en følge av dette imperialistiske - kapitalistiske krav - ligger nå hele Europa i ruiner og som en konsekvens av misstanden i 1939-40 trues vi nå av en ny krig, og det vil komme til å bli en katastrofe, som ingen idag aner rekkevidden av.

Men en ny krig vil sikkert gjøre det av med troen på at gullet er noen sann verdimåler

Oslo. 8de mai 1950.